

30.05.11

Oikeusministeriölle

Lausuntopyyntönnne 26.4.2011 OM 7/021/2010

Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden lausunto mietinnöstä Hovi- ja hallinto-oikeusverkoston kehittäminen (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 17/2011)

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Hyvin onnistuneen käräjäoikeusverkoston uudistamisen jälkeen on välttämättöntä jatkaa oikeuslaitoksen kehittämistyötä myös hovioikeusverkoston kehittämisellä. Hovioikeuksien nykyinen määrä ei ole oikeassa suhteessa käräjäoikeuksien määrään.

Käräjäoikeus hyväksyy työryhmän perusteet uudistuksen toteuttamiseksi, mutta samalla toteaa ehdotuksen jääneen hovioikeuksien lukumäärän osalta vajaksi. Tämä saattaa aiheuttaa jo lähitulevaisuudessa hovioikeuksien määrän uudelleen arvioimisen, mikä ei tietenkään ole hyvä asioiden pitkäkestoisen kehittämisen kannalta.

Käräjäoikeus puoltaa uudistusta, koska se kasvattaa ainakin osittain eri hovioikeuksien yksikkökokoa ja tekee näistä asiamääriltään nykyistä tasakokoisempia. Käräjäoikeusuudistuksen perusteella voidaan todeta, että suuremmat tuomioistuinyksiköt ja asiamäärät antavat aikaisempaa paremmat mahdollisuudet henkilöstön ammattitaidon kehittämiseen ja sitä kautta päätösten oikeellisuuden lisäämiseen, nopeampaan ratkaisutoimintaan ja asiakaspalvelun kehittämiseen. Tämä myös mahdollistaa käräjäoikeusuudistuksen tavoin tuomarikunnan erikoistumisen taikka asioiden keskittämisen niille tuomareille ja osastoille, joilla on tarvittavaa syvempää tietoa tietyn erityisoikeusalan asioista. Työn kokonaisvaltainen kehittäminen, mukaan lukien työmenetelmien kehittäminen ja yhdenmukaisempaan lainkäyttöön pääseminen toteutuvat paremmin suuremmissa yksiköissä, joissa on sekä tuomari- että muuta henkilökuntaa riittävästi mahdollistamaan edellä mainitun toteutuminen.

Hovioikeusverkoston onnistunut uudistaminen edellyttää myös koko muutok-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 60 80101 Joensuu	Kauppakatu 20 80100 Joensuu	010 36 48310	010 36 48376	pohjois-karjala.ko@oikeus.fi

senhakumenettelyn samanaikaista kehittämistä. Uudistuksen yhteydessä on selkeästi toteutettava oikeudenkäyntien painottuminen käräjäoikeuksiin ja hovioikeuksien oikea rooliutuminen virheitä korjaaviksi todellisiksi ylioikeuksiksi. Niiden toimiminen toisena ensimmäisen asteen tuomioistuimenä muun muassa todistelun esittämisen osalta ei ole perustelua eikä edes välttämätöntä kenenkään oikeusturvankaan kannalta. Tämä tulee tärkeäksi silloin, kun uudistusta tarkastellaan hovioikeusmenettelyyn osallistuvien asianosaisten velvollisuudesta ja oikeudesta osallistua hovioikeuden suulliseen käsittelyyn kaukana ja huonojen matkustusolosuhteiden takana olevassa hovioikeudessa. Tämä ainakin maaseutualueen ongelma tulee poistaa, taikka ainakin sen kielteisiä vaikutuksia vähentää hovioikeusmenettelyn uudistuksella siten, että ainakin todisteluun liittyvien suullisten käsittelyjen tarve vähenee. Asianosaisten matkaongelmien vähentämiseksi tulee myös ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin oikeudenkäyntien videomenetelmien kehittämiseksi sekä lainsäädännön muuttamiseksi nämä mahdollistaviksi. Tarvittaessa hovioikeuksilla tulee olla myös velvollisuus ja mahdollisuus matkakäräjien pitämiseen käräjäoikeuspaikkakunnilla.

Käräjäoikeus ei pidä hyvänä perustaa hovioikeusuudistusta osaksikaan käytävissä oleviin toimitiloihin, koska tällöin uudistuksen todelliset tarpeet ja uudistuksen oikea toteuttaminen eivät välttämättä toteudu. Toki on ymmärrettävää tämänkin perusteen mukanaolo uusien toimitilojen rakentamiseen tarvittavien taloudellisten varojen niukkuuden vuoksi.

Tarvittava hovioikeusuudistus voidaan toteuttaa toimikunnan esittämän hovioikeuksien määrän perusteella taikka sitten sitä jopa avoimemmin tarkastellen. Kaikissa tilanteissa käräjäoikeus pitää tärkeänä hovioikeuksien oikeaa ja tasapuolista alueellista jakaantumista. Tämän vuoksi itäisen-keskeisen Suomen hovioikeuden sijoituspaikan tulee perustellummin olla Kuopiossa kuin Kouvolassa.

Tämä lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet allekirjoittaneen laamannin lisäksi osastonjohtajat, käräjätuomarit Kalevi Julkunen ja Juha Nieminen. Valmistelun yhteydessä on kuultu kaikkia käräjäoikeuden tuomareita. Lausunto on yksimielinen.

Juhani Mähönen